

Olsztyn, dnia 14 listopada 2019 r.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-II.431.1.12.2019

Pani Daria Żyro
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Jonkowie
ul. Lipowa 11
11-042 Jonkowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092 ze zm.), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jonkowie,
- NIP: 739-31-85-418,
- REGON: 004453106,
mieszczącym się w Jonkowie, ul. Lipowa 11, 11-042 Jonkowo.
(akta kontroli str. 14-15)

W kontrolowanym okresie tj. od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli oraz w okresie prowadzenia kontroli kierownikiem jednostki kontrolowanej była pani Daria Żyro, która pełni funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie od dnia 01 marca 1990 r.

W trakcie kontroli przedstawiono kontrolującym pełnomocnictwo udzielone pracownikowi socjalnemu Ośrodka do zastępowania Kierownika w czasie jego nieobecności.
(akta kontroli str. 16-17, str. 103)

Kontrolę prowadzono w obecności kierownika kontrolowanej jednostki przy udziale pracownika merytorycznego ds. realizacji świadczeń wychowawczych.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 28/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję

przewodniczącego zespołu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.914.2019 z dnia 20 września 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego,

- Hanna Matysiak – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 93/2018 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.913.2019 z dnia 20 września 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego.

(akta kontroli str. 1-2)

Termin kontroli: 25 – 30 września 2019 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 2/2019 w dniu rozpoczęcia kontroli.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- okres objęty kontrolą:

od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092 ze zm.) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1464) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2134 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli (*akta kontroli str. 1-115*) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie w zakresie objętym kontrolą oceniono p o z y t y w n i e.

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminę Jonkowo na koniec czerwca 2019 r. zamieszkiwało 7 289 mieszkańców. Do świadczenia wychowawczego uprawnionych było 967 osób.

(akta kontroli str. 18)

Z pisemnej informacji kierownika jednostki wynika, że wydatki w 2019 r. (do dnia 30 czerwca) na obsługę świadczeń wychowawczych wyniosły:

- z rozdziału 85501 – 62 716,32 zł,
- z środków własnych gminy – 11 034,23 zł.

(akta kontroli str. 19)

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Wójt Gminy Jonkowo. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 10 ust. 2 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie na podstawie Zarządzenia Nr 10/2016 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 25 lutego 2016 r. oraz upoważnień wydanych pracownikom Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 20 -26)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr V/27/2011 Rady Gminy Jonkowo z dnia 15 marca 2011 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie oraz zmian do Statutu, przyjętych Uchwałami:

- Nr XXXI/164/2012 z dnia 22 października 2012 r.,
- Nr XXXIII/181/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r.,
- Nr XLIX/181/2014 z dnia 20 lutego 2014 r.,
- Nr XXXIX/218/2017 z dnia 11 maja 2017 r.

W Statucie zawarto zapisy dotyczące zarówno zadań Ośrodka, jak też ich podstawy prawnej. Określają one m.in. zadania zlecone administracji rządowej, w tym z zakresu realizacji świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 27-41)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny jednostki z dnia 23 marca 2010 r. Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie był aktualny w zakresie objętym kontrolą.
(akta kontroli str. 42-71)

Kierownik jednostki poinformowała, że kontrolowane zadania realizuje jeden pracownik merytoryczny ds. realizacji świadczenia wychowawczego oraz Kierownik Ośrodka oraz Główny Księgowy.

Pracownik merytoryczny wykonuje swoje zadania na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu na czas nieokreślony. Ponadto w dodatkowym piśmie poinformowano o sposobie finansowania wyżej wymienionych pracowników.
(akta kontroli str. 72-73)

Zapisy dotyczące realizacji zadań w zakresie świadczeń wychowawczych ujęto w zakresie czynności, które pracownik merytoryczny przyjął do wiadomości i wykonywania poprzez złożenie podpisu.
(akta kontroli str. 74-75)

W okresie objętym kontrolą pracownik realizujący kontrolowane zadanie uczestniczył w szkoleniach:

- Obsługa Świadczeń Rodzinnych i Świadczeń Wychowawczych (500+),
- Rządowy program „Dobry start” oraz Świadczenia Wychowawcze „500 PLUS”,
- Ochrona danych osobowych,
- Świadczenie Wychowawcze 500 PLUS - nowelizacja,
- Najnowsze zmiany w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 76-81)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

GOPS mieści się w budynku, którego administratorem jest Urząd Gminy Jonkowo. Świadczenia wychowawcze realizowane są w wyodrębnionym pomieszczeniu znajdującym się na pierwszym piętrze budynku. Pomieszczenie jest w pełni wyposażone w sprzęt i urządzenia biurowe umożliwiające obsługę zadania. Taka organizacja nie zakłóca wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie narusza norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Z uwagi na istniejące bariery architektoniczne (*I piętro*) na parterze budynku przygotowano stanowisko do obsługi osób niepełnosprawnych, wyposażone w dzwonek informujący o przybyciu osoby niepełnosprawnej. Po naciśnięciu dzwonka pracownik GOPS schodzi na parter budynku w celu obsługi niepełnosprawnego interesanta.

(akta kontroli str. 18)

Z informacji Kierownika Ośrodka wynika, że korespondencja dotycząca świadczeń wychowawczych rejestrowana jest w rejestrze świadczeń wychowawczych wraz z załącznikami w bazie danych w programie dziedzinowym. Po rejestracji wniosku prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu ustalenia uprawnień do świadczenia. Następnie przygotowany jest projekt decyzji, który zatwierdza i podpisuje Kierownik GOPS. Do czerwca 2019 r. decyzje były doręczane listem poleconym za pośrednictwem Poczty Polskiej lub odbierane przed wnioskodawcą osobiście. Cała wychodząca korespondencja jest rejestrowana w pocztowej książce nadawczej. Pisma przychodzące są rejestrowane przez pracownika GOPS w księdze korespondencyjnej i przekazywane do dekretacji Kierownikowi Ośrodka, a następnie przekazywane do pracownika realizującego zadanie.

(akta kontroli str. 82)

Akta spraw dotyczące świadczenia wychowawczego przechowywane są w zamkniętych na klucz szafach, w teczkach aktowych, ułożonych wg miejscowości, w kolejności alfabetycznej.

Po upływie minimum roku od zakończenia realizacji świadczeń akta spraw są archiwizowane i przechowywane w zakładowej składnicy akt.

(akta kontroli str. 83)

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych rejestrów, Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że prowadzone są następujące rejestry:

- Rejestr świadczeń wychowawczych,
- Dziennik korespondencyjny- ogólny (*sekretariat*)

(akta kontroli str. 84)

Kierownik GOPS poinformowała o godzinach pracy Ośrodka:

- poniedziałek, wtorek, czwartek – od godz. 7.00 do 15.00
- środa od godz. 7.00 do 18.00,
- piątek od godz. 7.00 do 12.00.

Pracownicy referatu świadczenia wychowawczego przyjmują interesantów w godzinach pracy Ośrodka.

Kierownik Ośrodka przyjmuje interesantów, w tym również w sprawach skarg i wniosków w poniedziałki w godz. 9.00 - 14.00 oraz w środy w godz. 9.00 – 12.00.

(akta kontroli str. 85)

W okresie objętym kontrolą do GOPS w Jonkowie wpłynęła jedna skarga. Skarga dotyczyła prowadzenia postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego. Osoba skarżąca zarzuciła pracownikowi opieszałość w prowadzeniu sprawy oraz działanie na niekorzyść wnioskodawcy.

Zarzuty przedstawione w złożonej skardze nie potwierdziły się, ponieważ postępowanie, jak również wydanie decyzji było zgodne z terminem określonym przez ustawodawcę.

(akta kontroli str. 86)

Z przedstawionej zespołowi kontrolnemu dokumentacji wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie podpisał umowę licencyjną z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej z siedzibą w Koszalinie na udostępnienie licencji na użytkowanie systemu RODZINA 500+.

Tym samym w kontrolowanym okresie w Ośrodku obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego. Kontrolującej przedstawiono też faktury w związku z dokonaniem opłat za serwis systemu „Rodzina 500 +”.

(akta kontroli str. 87-102)

II. Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie przyjął **657 wniosków** związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczących:

- świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko i kolejne dzieci - **348**
- świadczeń wychowawczych na drugie i kolejne dziecko - **309**

(akta kontroli str. 104)

W kontrolowanym okresie odnotowano 3 wnioski pozostawione bez rozpatrzenia. Jako przyczyny tego stanu pracownik merytoryczny wymienił, cyt.:

- „1. wnioski podwójnie złożone,
2. brak uzupełnienia dokumentacji w terminie”.

(akta kontroli str. 104, tabela 1- poz. 3)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wszczęto postępowania administracyjne, zakończone wydaniem **42 decyzji**.

(akta kontroli str. 105-111)

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli poddano:

a) **25 spraw** związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:

- 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (*w rozumieniu ustawy*)

Jedynie w dwóch postępowaniach administracyjnych przedmiotowe świadczenie przysługiwało na jedyne dziecko w rodzinie. W jednym postępowaniu ustalono, że dotyczyło ono samotnego rodzica, co wiązało się z wymogiem udokumentowania zasądanego świadczenia alimentacyjnego. W aktach wnioskodawcy odnotowano odpis wyroku sądu w powyższym zakresie. Dwie sytuacje dotyczyły przyznania świadczeń na niecały okres świadczeniowy w sytuacji uzyskania przez najstarsze dziecko pełnoletności, a kolejne dziecko stało się (*w świetle ustawy*) pierwszym dzieckiem w rodzinie.

(akta kontroli str. 105)

- **11 spraw** w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie.

W większości skontrolowanych przypadków wnioskodawcy posiadali prawo do świadczeń na jedno (*tj. drugie*) dziecko. Tylko w dwóch przypadkach wnioskujący w składach rodziny wykazywali więcej niż dwoje dzieci.

Spośród wszystkich analizowanych wniosków, trzy wpłynęły drogą elektroniczną.
(akta kontroli str. 106)

- 4 sprawy, w których składzie rodziny jest tylko jeden rodzic.

W powyższych sprawach, zgodnie z ustawowymi wymogami odnotowano odpisy wyroków sądu ustalające alimenty od drugiego z rodziców. Jedna ze spraw dotyczyła przyznania świadczeń jednemu dziecku w rodzinie, posiadającemu orzeczenie o niepełnosprawności (*rodzina z podwyższonym kryterium dochodowym*).

(akta kontroli str. 107)

- 1 sprawa, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W pisemnej informacji Kierownik GOPS poinformowała, że: cyt. „W kontrolowanym okresie nie dokonano zmiany świadczenia wychowawczego z formy pieniężnej na formę rzeczową i odwrotnie”.

(akta kontroli str. 108)

b) 4 sprawy związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznających na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej

W tabeli dotyczącej ilości postępowań w zakresie przyznania lub odmowy świadczeń (akta kontroli - str. 104) wykazano, że w okresie od 1 października 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. wydano 18 decyzji odmownych, a przyczyną było:

cyt. „- przekroczone kryterium dochodowe,

- cudzoziemiec (brak karty pobytu),

- wniosek złożony przez małżonka niebędącego rodzicem dziecka”.

W skontrolowanych postępowaniach wydano dwie decyzje odmowne oraz dwie przyznająco-odmowne. Powodem odmowy świadczeń we wszystkich czterech sprawach było przekroczenie kryterium dochodowego, natomiast w trzech z nich oprócz odmowy dokonano też przyznania świadczeń na drugie dziecko.

(akta kontroli str. 109)

c) 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian w rodzinie, mających wpływ na prawo do świadczeń.

W skontrolowanych postępowaniach administracyjnych przyczyną zmiany decyzji było wszczęcie postępowania na skutek zmiany sytuacji rodziny:

- przekroczenie kryterium dochodowego w związku z podjęciem pracy przez rodzica,

- utrata dochodu.

(akta kontroli str. 110)

d) 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

(akta kontroli str. 111)

Z informacji sporządzonych przez kierownika jednostki wynika, że kwota nienależnie pobranych świadczeń w kontrolowanym okresie wynosiła 4.500 zł. Do dnia rozpoczęcia kontroli powyższe należności zostały spłacone.

(akta kontroli str. 113)

W poddanych analizie postępowaniach administracyjnych stwierdzono, że dotyczą one pobrania przez strony nienależnych świadczeń, w związku z:

- przekroczeniem kryterium dochodowego, w wyniku uzyskania dochodu w związku z podjęciem zatrudnienia przez członka rodziny oraz wypłacenie świadczenia,
- wypłaceniem świadczenia dwukrotnie na to samo dziecko.

Z materiałów, które przygotowała na rzecz kontroli Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie wynika, że w kontrolowanym okresie nie wydano decyzji o umorzeniu nienależnie pobranych świadczeń, ani też nie podjęto decyzji o rozłożeniu ich na raty.

(akta kontroli str. 114)

Zgodnie z pisemną informacją otrzymaną od kierownika kontrolowanej jednostki, do GOPS w Jonkowie na nowy okres świadczeniowy 2019/2021 do dnia kontroli wpłynęło 915 wniosków (*wnioski elektroniczne stanowiły większość – 620*). W powyższym okresie sporządzono ogółem 93% informacji o przyznaniu świadczenia.

(akta kontroli str. 112)

Kierownik Ośrodka w Jonkowie dołączyła do dokumentacji kontrolnej wyjaśnienie dotyczące formy wypłat świadczeń. Wynika z niego, że świadczenia wychowawcze wypłacane były głównie przelewem na konta świadczeniobiorców - 90% wszystkich wypłat oraz w kasie – 10% wypłat.

(akta kontroli str. 115)

W skontrolowanych sprawach nie odnotowano uchybień lub nieprawidłowości.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**Wojewoda
Warmińsko-Mazurski**

Artur Chojecki